

Keihäsjärven lintuvesikunnostushanke, Syvänniemi, Kuopio

Yleisötilaisuuden muistio

Aika 10.2.2016

Paikka Maaseutuhotelli Eevantalo, Syvänniemi

Tilaisuuden avaus

Biologi Ilpo Käkelä Pohjois-Savon ELY-keskukselta avasi tilaisuuden ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi. Paikalla olevat ELY-keskuksen ja Kuopion kaupungin edustajat esittäytyivät.

Ilpo kertoi lyhyesti hankkeen taustaa. Keihäsjärveä on viimeksi laskettu 1959–1960 perkaamalla Keihäsjoen yläosaa. Hanke on ollut vireillä useita kertoja ja paikallisten toimijoiden ja Kolehmalan osakaskunnan vuonna 2013 jättämän kunnostusaloitteen jälkeen on käynnistetty suunnittelu. Suunnittelun pääpaino on ollut Keihäsjärven umpeenkasvun hidastamisessa sekä linnuston elinolosuhteiden parantamisessa.

Lintuvesikunnostushankkeen suunnitelma on valmistunut marraskuussa 2015 ja seuraavaksi suunnitelma lähtee luvitettavaksi Itä-Suomen Aluehallintovirastoon. Hankkeen vesistössä tehtävät toimenpiteet vaativat ympäristöluvan. Luvan saannin jälkeen hankkeelle haetaan rahoitusta ministeriöstä (YM). Ilpo kertoi, että paikallisten aktiivinen toiminta hankkeen parissa on tärkeää myös rahoituksen saannin kannalta. Hankkeen toteutus on mahdollista aikaisintaan talvella 2017. Rahoituksesta riippuen töitä voidaan joutua jakamaan usealle vuodelle.

Hankkeen esittely

Rakennusmestari Markku Hyttinen esitteli kunnostussuunnitelman toimenpiteitä. Vuonna -59 toteutetun laskuhankkeen seurauksena Keihäsjärven vedenpinta on laskenut 70 cm alemmas. Nykyään järven pinta on useassa eri tasossa johtuen järven umpeenkasvun seurauksena syntyneistä tukkeumista. Pohjois- ja eteläpään välillä vedenpinnan korkeusero on ollut nykyään keskiveden aikana 16 cm.

Suunnitellut toimenpiteet ovat Keihäsjoen suulle rakennettava pohjapato sekä padon edustan ruoppaus, Keihässalmen ruoppaukset, Matilanjoen suulle rakennettava kosteikko sekä Levälahteen laskevaan puroon rakennettava laskeutusallas.

Kiinteä pohjapato rakennetaan Keihäsjoen suulle. Nykyisellään Keihäsjoen suun edusta tulppaa vettä noin 10 cm, joten pohjapadon edustalle ruopataan väylä veden virtauksen ja vedenpinnan

tasaamisen vuoksi. Pohjapadon rakennustöiden aikana veden virtaus Keihäsjokeen turvataan alivesiuoman avulla. Keskivesi nousee padon rakentamisen jälkeen 16 cm.

Kosteikko rakennetaan Matilanjoen suulle, jonne on kerääntynyt vuosien myötä isolle alueelle valuma-alueelta tullutta kiintoainetta. Kosteikolla pyritään ottamaan kiinni karkeaa maa-ainesta sekä jossain määrin myös ravinteita. Kosteikkoon tehdään syvemmän ja matalamman veden alueita. Kosteikon pinta-ala on noin 1,65 ha ja kaivumassoja tulee noin 11 000 m³. Kosteikon rakennustyöt tehdään talvella jään päältä kaivinkoneella kaivamalla ja läjitysmassat kuljetetaan läheiselle pellolle jäädytettävää työmaatietä pitkin.

Keihässalmen ruoppauksen tarkoituksena on saada umpeenkasvun aiheuttamia tulppapaikkoja pois, veden virtausta paremmaksi ja järven vedenpinta samaan tasoon pohjois- ja eteläpäässä. Ruoppauksia tehdään Keihässalmessa neljässä kohdassa ja alueet ovat 10 m leveitä ja syvyyttä niissä tulee olemaan 1,2 m keskivedenpinnan tasosta.

Laskeutusallas tehdään Levälahteen laskevan puron varteen. Altaan koko on 10 m x 54 m ja sen tarkoituksena on estää valuma-alueelta tulevan kiintoaineen kulkeutuminen järveen. Altaan kaivumassat läjitetään läheiselle pellolle.

Kaikista toimenpiteistä on tehty kirjalliset sopimukset maa- ja vesialueenomistajien kanssa.

Kuopion kaupungin puheenvuoro

Kuopion kaupungin Ympäristönsuojelusuunnittelija Timo Perätie kertoi, että kaupunki voi olla hankkeessa mukana mahdollisuuksien mukaan. Hanke on hänen mielestään kannattava, sijainniltaan hyvä ja linnustollisen arvonsa vuoksi myös tärkeä kohde jo nykyisellään.

Kyläyhdistyksen puheenvuoro

Pekka Kääriäinen piti kyläyhdistyksen puheenvuoron, jossa kiitti aktiivista yhteistoimintaa kyläläisten, ELY-keskuksen ja Kuopion kaupungin välillä. Lintuvesikunnostushankkeella on suuri merkitys Syväniemen kylälle ja asukkaiden viihtyvyydelle. Hanke vaikuttaa positiivisesti myös luontoliikunta- ja ulkoilumahdollisuuksiin. Koskenkylän riistapojat ja Kolehmalan osakaskunta ja kyläyhdistys ovat jatkossakin aktiivisesti hankkeessa mukana.

Muuta tilaisuudessa esille tullutta

Matti Kärkkäinen Kolehmalan osakaskunnasta kysyi Keihäsjärven eteläpäässä kasvavien ”kaislatupsujen” poistosta. Markku Hyttinen kertoi, että kaislatupsut voidaan poistaa niittämällä, jota olisi toteutettava muutamana vuotena peräkkäin. Toinen vaihtoehto on poistaa ”tupsut” haraamalla kasvien juurakot pois. Kolmas ja kallein vaihtoehto on ruoppaus. Ilpo Käkelä kertoi, että ELY-keskukselta voi hakea avustusta omaehtoisesti toteutettaviin vesistötoimenpiteisiin. Avustusta voidaan myöntää enintään 50 % hyväksytyistä kustannuksista. Avustuksen hakijalla tulee olla 50 % vastinrahaa, joka voidaan kerryttää esimerkiksi talkootyönä. Avustus maksetaan toteutuneita kustannuksia vastaan. Matti Kärkkäisen mukaan talkootyö voisi onnistua niittojen osalta. ELY-keskus toimittaa kyläyhdistykselle ja osakaskunnalle ohjeet avustushakemuksen tekemiseksi.

Keskusteltiin myös lintutornien ja poluston rakentamisesta. Lintutornien, poluston ja muiden tarvittavien rakenteiden toteutusvastuu on paikallisilla toimijoilla. Lintutornien ja poluston suunnitteluun saa asiantuntija-apua ELY-keskukselta. Yleisöstä heräsi myös huoli, miten tuleva hanke vaikuttaa jatkossa metsästyksen järven alueella. Hanke ei tule vaikuttamaan jatkossa

metsästyksen ja jatkossakin osakaskunta määrää metsästyksestä järven alueella. Keihäsjärvi on myös luonnonsuojelualue, mutta alueen rauhoituspäätöksessä sallitaan metsästyksen.

Hanke etenee seuraavaksi lupavirastoon ja rahoitusta haetaan luvan myöntämisen jälkeen. Paikalliset toimijat suunnittelevat mahdollisia niittoja sekä polustojen ja lintutornien rakentamista omana osionaan. Ilpo Käkelä kiitti kyläyhdistystä ja Eevantaloa tilan ja kahvitusten järjestämisestä sekä paikallisten aktiivista osallistumisesta hankkeen suunnitteluun.

Muistion laati Vesistösuunnittelija Sanna Katajamäki